

Accenten bij het voorjaarsonderhoud van sportvelden

De weersomstandigheden tijdens de wintermaanden beperken de fieldmanager bij het onderhoud van zijn grassportvelden. Vanwege nadelige effecten op de structuur van de bodem dienen de onderhoudsmaatregelen weloverwogen gekozen en gepland te worden. In dit artikel gaan Eric Bals en Bernard van den Bosch hier nader op in.

Auteurs: Eric Bals en Bernard van den Bosch *

Net als in de andere jaargetijden dient het onderhoud van grassportvelden in eerste instantie gericht te zijn op verbetering van de groeiomstandigheden voor het gras. Schrale toplagen zijn voor hun stabiliteit immers sterk aangewezen op wapening door graswortels. In de eerste maanden van het jaar ligt het accent, met name bij intensief gebruikte velden, op het behoud van de vlakteligging. Naarmate de omstandigheden voor de grasgroei verbeteren, komt de nadruk meer op de luchthoudding en de bemesting te liggen.

Timing

Het probleem bodemverdichting ligt continu op de loer. De druk op de bodem is weliswaar als gevolg van bespeling extreem hoog, maar de verdichting tengevolge van de kleine contactoppervlakken, beperken zich tot de bovenste 10 cm. Onderhoudswerkzaamheden

op een natte bodem waarbij de bodemdruk hoger is dan 1 kg per m² (= 1 bar) verpesten

ook de structuur in diepere lagen. Het feit dat bodemverdichting in de diepere (25 cm -mv)

Een V-profiel breekt de 'bulten'.

ondergrond moeilijk te herstellen is, vraagt om een zorgvuldige timing bij de inzet van (zware) machines. Het ontstaan van storende lagen, waar wortels niet of nauwelijks doorheen dringen en die de waterafvoer bemoeilijkt, moet te allen tijde worden voorkomen. Door grond in de handpalm samen te knijpen kan eenvoudig worden bepaald of de inzet van machines verantwoord is. Wanneer de grond na samenknijpen niet uiteenvalt, kan de inzet van machines beter uitgesteld worden (zie ook foto).

Vlak speeloppervlak.

Het herstellen van speelschade, het slepen en het rollen zijn de onderhoudsactiviteiten

De Competitiesleep

De competitiesleep is een speciaal door Sport en Recreatie Rotterdam ontwikkelde egalisatiemachine. Wanneer de omstandigheden het toelaten, worden de intensief gebruikte trainingsvelden wekelijks en de wedstrijd velden gemiddeld tweewekelijks geslept. De competitiesleep bestaat uit een aantal matten van betonijzer met een afmeting van 1.20 x 0,4 m. Ze zijn met kettingen vrij aan het frame van de competitiesleep opgehangen. Een ijzeren V-profiel zorgt ervoor dat 'bulten' in het profiel worden gebroken en geëgaliseerd. Een plaatselijk grondoverschot wordt door de competitiesleep van de oppervlakte weggehaald en meegenomen. Wanneer de machine op een hol gespeeld terreingedeelte komt, wordt deze grond als vanzelf gelost. Vooral vanwege dit laatste aspect is de competitiesleep een verbetering ten opzichte van de weidesleep. Deze laatste machine gebruikt 'Fieldmanager of the Year' - Bernard van den Bosch later in het onderhoudseizoen om dressgrond of verschralingszand in te slepen. Volgens Van den Bosch is het belangrijk het 'competitieslepen' met een voldoende hoge rijsnelheid uit te voeren. "Dit zorgt er immers voor dat de ijzeren matten enigszins stuiteren achter de tractor, hetgeen het egaliserend effect ten goede komt", aldus Van den Bosch. "Wanneer op een sportveld onvoldoende losse grond aanwezig is, en de omstandigheden het toelaten, wordt het veld eerst gewiedegd. De rulle toplaag zorgt dan voor de benodigde grond waarmee we het speelveld kunnen egaliseren."

die gericht zijn op het in standhouden van de vlakligging van het speeloppervlak. We stellen ze achtereenvolgens aan de orde:

Herstellen van speelschade: Het herstel van de speelschade is en blijft helaas een ondergewaardeerde onderhoudsactiviteit. Wekelijks herstel van de speelschade, op een vakkundige wijze, waarborgt de vlakligging van het speeloppervlak. Door uitgespeelde graspollen zo snel mogelijk terug te leggen en in contact met de ondergrond te brengen zorgen we ervoor dat de graswortels niet in kunnen drogen en er geen ruimte ontstaat voor verdere schade aan de grasmat. In de praktijk laat men het herstel van speelschade graag over aan vrijwilligers. Dit kan prima, zolang het tijdig en op een goede manier wordt uitgevoerd.

Het slepen: Slepen van de grasmat of de trainingsvelden tijdens het speelseizoen zorgt voor de herverdeling van de losse grond over het speeloppervlak. We voorkomen hiermee dat zich kluiten kunnen vormen en we zorgen er op deze manier ook voor dat de toplaag één geheel blijft. Naast een egaliserend effect wordt door het slepen van de grasmat de dauw verwijderd en wordt het gras - opnieuw - opgericht. Dit zorgt ervoor dat ziektes minder snel een voet aan de grond krijgen en het gras optimaal kan profiteren van het zonlicht, dat in de winter maanden beperkt aanwezig is. Sport en Recreatie Rotterdam ontwikkelde voor het slepen van haar grassportvelden de competitiesleep. Deze innovatie heeft een aantal voordelen ten opzichte van de meer traditionele weidesleep

Rollen: Het rollen van sportvelden is een

onderhoudsactiviteit die vooral in het voorjaar, na een vorstperiode, actueel is. Door de plaatselijk opgevoren grasmat aan te drukken herstellen we het contact met de ondergrond en de vlakligging van het speeloppervlak. Het rollen dient met het oog op structuurschade tot een minimum worden beperkt. In de praktijk bestaat nog te vaak een misvatting over de mogelijkheden van een grasrol. Het idee dat het rollen primair dient om het speeloppervlak te egaliseren is onjuist. Een rol drukt de grond alleen aan: een putje blijft een putje. Met een wals zou het egaliseren van sportvelden in beginsel wel mogelijk zijn. Gelet op de structuurschade die een dergelijke machine achterlaat is het gebruik hiervan ongewenst!

De luchthuishouding

Voor het optimaliseren/verbeteren van de luchthuishouding in de toplaag is een prikrol de aangewezen machine. De prikrol zorgt voor een verbeterde luchthuishouding en daarmee ook de zuurstofvoorziening van de wortels. Daarnaast warmt de toplaag dankzij een verbeterde lucht-/waterhuishouding sneller op. Hierdoor zal de grasmat zich na de winterperiode sneller herstellen. Bovendien stimuleert de prikrol de groei van het wortelstelsel doordat de wortels worden doorgesneden. Voor het verbeteren van de luchthuishouding in het voorjaar in de diepere lagen van het profiel is de Vertidrain de aangewezen onderhoudsmachine. De inzet van de Vertidrain is alleen zinvol wanneer de grond voldoende droog is om te kunnen breken. De machine moet wel wrikkend worden ingesteld. Daardoor wordt het beste resultaat verkregen. Inzet van deze machine onder te natte omstandigheden heeft vaak een averechts effect. Wanneer we de pennen van de Vertidrain in te

Vertidrain met holle pennen. De auteurs adviseren een Vertidrain met vaste pennen -wrikkend- in te zetten.

Reparatiebemesting bij voorkeur twee tot drie weken voor de voorjaarsbemesting strooien.

natte grond ponsen, zorgen we immers voor een netto verdichting van de bodem en versmering van de geponste gaten.

Bemesting

Een combinatie van factoren bepaalt het ideale moment om sportvelden te bemesten. Het is onjuist om alleen de temperatuursom als beslissingsargument te nemen. In geval van een zeer vroeg voorjaar bestaat er gevaar voor het bevriezen van de grasmatten, wanneer

we ons louter door de temperatuursom laten leiden. Wanneer het voorjaar echter traag op gang komt, bestaat het gevaar dat we kostbare grashersteldagen verliezen als gevolg van een te laag voedingsniveau. Met betrekking tot het strooien van de eerste gift met stikstofhoudende meststof is het belangrijk periodiek de wortelactiviteit te controleren. Wanneer er witte wortelpunten zijn gevormd en het gevaar voor extreme nachtvorst is geweken, kan de eerste gift met stikstofhoudende meststoffen worden gegeven.

Wanneer de grondanalyses aangeven dat een reparatiebemesting noodzakelijk is, dient

deze bijvoorkeur twee tot drie weken vóór de voorjaarsbemesting gestrooid te worden. Dan kan er geen interactie optreden tussen bepaalde voedingselementen en komt de bemesting volledig ten goede aan het gras. Aangezien fosfaat, kali en magnesium geen of een minder groot effect hebben op de grasgroei kunnen deze elementen gerust eerder worden gestrooid dan de stikstofhoudende voorjaarsbemesting.

**Auteurs: Bernard van den Bosch: Cultuurtechnische beheerder bij gemeente Rotterdam Sport en Recreatie en Fieldmanager of the Year 2010. Eric Bals/Puurgras: adviseur bij de aanleg en het onderhoud van grasvelden.*

Bodemdruk hoger dan 1 kg per m² (= 1 bar) kan de structuur in de diepere lagen verpesten.

Bepalen of de inzet van machines verantwoord is.

Matten van betonijzer hangen vrij het frame van de competitiesleep.